

Pakkauskierrätyksessä käytettävät termit

Tähän on koottu lista termeistä, joita käytetään pakkausten kierrätyksestä ja tuottajavastuusta puhuttaessa.

Tuottajavastuu

Tuottajavastuu pakkauksista

Pakkausten osalta tuottajia ovat yritykset, jotka pakkaavat tai maahantuovat pakattuja tuotteita Suomen markkinoille ja joiden liikevaihto on 1 M€ tai enemmän. Pääosin tuottajavastuu pakkauksista on suomalaisilla yrityksillä. Pirkanmaan ELY-keskuksen linjauksen mukaan 1.5.2015 lähtien tuottajaksi katsotaan yritys, joka täyttää seuraavat ehdot:

- Yrityksellä on suomalainen Y-tunnus ja sillä on vähintään yksi toimipaikka Manner-Suomessa.
- Yrityksen liikevaihto Suomessa on 1M€ tai enemmän.
- Yritys pakkaa Suomessa tuotteita tai maahantuo pakattuja tuotteita Suomen markkinoille.

Ulkomainen yritys voi olla tuottaja ainoastaan silloin, kun nämä ehdot täyttyvät: ulkomaisen yrityksen sivuliike on merkitty Suomen kaupparekisteriin, sivuliikkeellä on suomalainen Y-tunnus, ja sillä on toimipaikka Manner-Suomessa.

Suomalainen yritys, jonka liikevaihto on 1M€ tai enemmän, **on pakkausten osalta tuottaja myös silloin**, kun se ostaa pakattuja tuotteita **ulkomaiselta yritykseltä, joka ei täytä kaikkia edellä mainittuja ehtoja**.

Tuottajavastuu

Tuottajavastuulla tarkoitetaan tuottajan velvollisuutta järjestää tuotteista syntyvien jätteiden uudelleenkäyttö, kierrätys ja muu jätehuolto sekä näistä aiheutuvat kustannukset. Jätelaissa vastuu on yrityksillä, jotka myyntitavasta riippumatta saattavat Suomen markkinoille moottorikäyttöisten ajoneuvojen renkaita, autoja, sähkö- ja elektroniikkalaitteita, paristoja ja akkuja, keräyspaperia sekä pakkauksia.

Tuottajayhteisö

Tuottajat voivat huolehtia tuottajavastuustaan liittymällä oman toimialansa tuotteita edustavaan tuottajayhteisöön. Tuottajayhteisöt ovat lain edellyttämiä oikeustoimikelpoisia yhteisöjä, jotka on hyväksytty viranomaisen tuottajarekisteriin. Tuottajayhteisöt organisoivat Suomen markkinoilla käytöstä poistettujen tuotteiden eli jätteiden kierrätyksen siten, että lainsäädännön tavoitteet täyttyvät.

Pakkaus

Pakkaus

Pakkaus on määritelty valtioneuvoston asetuksessa nro 518/2014 ja sen liitteessä. Pakkaus säilyttää ja suojaa tuotetta, mahdollistaa tuotteen käsittelyn ja kuljetuksen tuottajalta kuluttajalle tai muulle käyttäjälle. Pakkaus antaa tietoja tuotteesta, myy ja markkinoi sekä helpottaa tuotteen esillepanoa myymälässä. Kaikki pakkausta vahvistavat tai siihen liitetyt osatkin, esimerkiksi etiketit, ovat pakkauksia. Lisäksi mikä tahansa tuote tai kertakäyttötuote, joka täyttää yhdenkin pakkauksen tehtävistä, on pakkaus.

Myyntipakkaus

Myyntipakkaus on tarkoitettu myytävän tuotteen pakkaamiseen. Esimerkkejä: maitotölkki, muropakkaus, pesuainepullo, säilyketölkki, maalitölkki ja sillipurkki.

Ryhmäpakkaus

Ryhmäpakkaus on myyntipakkausten lisäksi käytettävä pakkaus, joka on tarkoitettu tuoteryhmän pakkaamiseen. Ryhmäpakkausta voidaan joko käyttää vain myyntipaikalla tai tuoteryhmä voidaan myydä kokonaisena ryhmäpakkauksessa. Ryhmäpakkaus, joka sisältää myyntipakkaukseen pakattuja tuotteita, voi olla tarkoitettu päätyämään kuluttajille tai yrityksille. Esimerkkejä: aaltopahvilusta, esittelyteline sekä muovi- tai kartonkikääre esim. oluttölkkiä ympärillä.

Kuljetuspakkaus

Kuljetuspakkaus on myynti- ja/tai ryhmäpakkausten lisäksi käytettävä pakkaus, jota käytetään tuotteiden kuljetukseen. Esimerkkejä: puu-, muovi- tai aaltopahvilava, metallirullakko, aaltopahvi-, muovi-, tai puulaatikko, muovinen lavahuppu sekä metalli- tai muovivanne. Huom! Maantie-, rautatie-, meri- ja lentokuljetuksissa käytettäviä kontteja (yli 1000 l) ei luokitella pakkauksiksi.

Pakkaukset kuluttajille

Pakkaukset kuluttajille ovat tuotteiden pakkauksia, jotka päätyvät kuluttajille tai kotitalouksiin, esimerkiksi myyntipakkaukset sekä osa ryhmä- ja kuljetuspakkauksista.

Pakkaukset yrityksille

Pakkaukset yrityksille ovat tuotteiden pakkauksia, joita käytetään vain yritysten välisessä kaupassa tai tuotteiden esillepanoon myymälässä.

Jäte

Jäte

Jäte on määritelty muun muassa jätelain nro 646/2011 viidennessä pykälässä. Jäte on aine tai esine, jonka haltija on poistanut, aikoo poistaa tai on velvollinen poistamaan kokonaan käytöstä.

Biojäte

Biojäte on kotitalouksissa, ravintoloissa, ateriapalveluissa ja vähittäisliikkeissä syntyvää biologisesti hajoavaa elintarvike- ja keittiöjätettä, elintarviketuotannossa syntyvää vastaavaa jätettä sekä biologisesti hajoavaa puutarha- ja puistojetettä.

Erityisjäte

Erityisjäte on jätettä, jota ei luokitella vaaralliseksi jätteeksi, mutta vaatii haitallisuutensa, laatunsa tai määränsä takia erityiskäsittelyn tai erityisiä toimenpiteitä keräyksen tai kuljetuksen aikana. Erityisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät, pistävät, haisevat sekä pölyävät jätteet.

Hyötyjäte

Hyötyjäte on kierrätystä tai muuta hyödyntämistä varten erilliskerättävä jäte.

Pakkausjäte

Pakkausjäte on käytöstä poistettua pakkausmateriaalia ja pakkauksia. Uudelleenkäytettävät pakkaukset ovat pakkausjätettä vasta sitten, kun niitä ei voi enää valmistella uudelleenkäytettäväksi. Pakkausten valmistuksessa syntyvä tuotantohylky tai muu tuotantojäte ei ole pakkausjätettä.

Puutarhajäte

Puutarhajäte on pihan ja puutarhan hoidossa syntyvää maatuvaan pienijakeista jätettä, kuten ruohoja, puiden lehtiä, risuja ja oksia.

Rakennus- ja purkujäte

Rakennus- ja purkujäte on rakennuksen tai muun kiinteän rakennelman uudis- ja korjausrakentamisessa ja purkamisessa, maa- ja vesirakentamisessa tai muussa vastaavassa rakentamisessa syntyvää jätettä.

Sekajäte

Sekajäte on jätettä, joka jää jäljelle, kun jätteestä on sen syntypaikalla kerätty erikseen muut lajitellut jätteet. Tästä jätelajista käytetään myös nimitystä sekalainen yhdyskuntajäte.

Tuottajavastuunalainen jäte

Tuottajavastuunalainen jäte on jätettä, jonka jätehuollosta ja siitä aiheutuvista kustannuksista vastaa jätelain 6 luvun mukaan käytöstä poistetun tuotteen markkinoille saattanut tuottaja tai sen lukuun toimiva tuottajayhteisö. Tuottajavastuuseen kuuluvia jätteitä ovat moottorikäyttöisten ajoneuvojen renkaat, autot, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, paristot ja akut, keräyspaperi sekä pakkaukset.

Vaarallinen jäte

Vaarallinen jäte on jätettä, joka kemiallisen tai muun ominaisuutensa takia on räjähdys-, palo-, tai säteilyherkkä, myrkyllinen, syövyttävä tai se voi muun ominaisuutensa takia aiheuttaa vahinkoa ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle.

Yhdyskuntajäte

Yhdyskuntajäte on vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvä jäte, mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete, sekä laadultaan siihen rinnastettava hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa syntyvä jäte.

Keräys ja kuljetus

Aluekeräyspiste

Aluekeräyspiste on kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen järjestämä alueellinen jätteen keräyspaikka, johon kiinteistöt, jotka eivät kuulu kiinteistökohtaisen jätteenkuljetuksen piiriin, toimittavat vähintään sekalaisen yhdyskuntajätteensä. Aluekeräyspisteessä voidaan kerätä muitakin jätteitä.

Ekopiste, hyötyjättepiste, keräyspiste

Ekopiste, hyötyjättepiste, keräyspiste on kunnan, kunnallisen jätelaitoksen tai tuottajan järjestämä alueellinen jätteiden vastaanottoaika, johon kuluttajat voivat tuoda erilleen lajittelemansa jätteet. Vastaanottoaikaissa on kerättävänä ainakin yksi kierrätettävä tai hyödynnettävä jätelaji. Pisteissä ei kerätä sekajätettä.

Rinki-ekopiste

Rinki-ekopiste on pakkausjätteiden tai -materiaalien vastaanottoaika, johon kuluttajat voivat palauttaa käytöstä poistettuja kuitu-, lasi-, metalli- tai muovipakkauksia. Keräyspisteiden järjestämisestä ja ylläpidosta vastaavat pakkausten tuottajat. Pisteiden valtakunnallinen määrä pakkausmateriaaleittain ja sijoittuminen alueellisesti on määritelty valtioneuvoston asetuksessa 518/2014. Rinki-ekopisteverkosto on ollut toiminnassa 1.1.2016 alkaen.

Jätehuolto

Jätehuolto on jätteen keräystä, kuljetusta, hyödyntämistä ja loppukäsittelyä.

Järjestetty jätteenkuljetus eli kilpailutettu jätteenkuljetus

Järjestetty jätteenkuljetus eli kilpailutettu jätteenkuljetus on jätelain mukainen kunnan järjestämä jätteenkuljetus, jossa yhdyskuntajätteen kuljetus on joko kunnan itsensä järjestämä tai kilpailutettu alueellisesti yksityisiltä jätteenkuljetusyrityksiltä.

Keräys

Keräys on jätteen kokoamista kiinteistön haltijan, kunnan, tuottajan, jakelijan tai muun järjestämään vastaanottoaikaan omatoimista käsittelyä varten tai jätteen kuljettamiseksi käsittelyyn, mukaan lukien jätteen alustava lajittelu ja tilapäinen varastointi.

Keräyspaikka

Keräyspaikka on kiinteistöllä sijaitseva yhden tai useamman jätelajin keräystä varten muodostettu vastaanottoaika, jossa on yksi tai useampi jätetila kunkin jätelajin lyhytaikaista varastointia ja kuljetusta varten.

Keräysväline

Keräysväline on kiinteistöllä tai aluekeräyspaikassa sijaitseva jätetila tai säiliö.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on jätelain poikkeussäännös, josta kunta päättää erikseen. Järjestelmässä kunkin kiinteistön haltija vastaa kunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti jätteenkuljetuksesta sopimalla asiasta yksityisen jätteenkuljetusyrityksen kanssa. Aiemmin tästä käytettiin termiä sopimusperusteinen jätteenkuljetus.

Kiinteistökohtainen jätteenkuljetus

Kiinteistökohtainen jätteenkuljetus on kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, jossa jätteet noudetaan kiinteistölle sijoitetusta keräyspisteestä tai kahden tai useamman kiinteistön yhteiskeräyspisteestä. Käytössä on myös termi **kiinteistöittäinen jätteenkuljetus**.

Kuljetusjärjestelmäpäätös

Kuljetusjärjestelmäpäätös on jätehuoltoviranomaisen tekemä päätös tiettyjen jätelajien ja alueiden kuulumisesta kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin. Jos päätöstä ei ole, on jätehuoltomääräysten soveltamisalueella voimassa kunnan järjestämä jätteenkuljetus.

Kunnan jätehuoltojärjestelmä

Kunnan jätehuoltojärjestelmä on kunnan järjestämän jätehuollon kokonaisuus, jonka kautta kunta huolehtii kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvista jätteistä.

Järjestelmä koostuu keräys- ja vastaanottopisteistä, kiinteistökohtaisesta jätteenkuljetuksesta sekä jätteiden käsittelystä.

Syntypaikkalajittelu

Syntypaikkalajittelu on kodeissa ja yrityksissä tapahtuva jätteiden lajittelu eri jätelajeihin.

Kierrätys ja jätteen hyödyntäminen

Energiahyötykäyttö tai energiahyödyntäminen

Energiahyötykäyttö tai energiahyödyntäminen tarkoittaa sitä, että jätteen polttamisessa syntynyt energia otetaan talteen ja sitä käytetään esimerkiksi lämmityksessä.

Hyötykäyttö tai hyödyntäminen

Hyötykäyttö tai hyödyntäminen käsitteenä sisältää sekä kierrätyksen eli jättemateriaalin käytön raaka-aineena uusien tuotteiden valmistamiseen että jätteen energiahyödyntämisen. Hyötykäyttöä ei ole jätteen toimittaminen keräyspisteeseen.

Pelkkä lajittelu ei ole hyötykäyttöä, se on vasta ensimmäinen askel sitä kohti.

Kierrätys

Kierrätys tarkoittaa jättemateriaalien käyttöä raaka-aineena uusien tuotteiden valmistamiseen. Tätä on esimerkiksi, kun aaltopahvilaatikoista tai kartonkipakkauksista tehdään paperiteollisuuden hylsyjä ja juomatölkeistä uusia juomatölkkejä.

Uudelleenkäyttö

Uudelleenkäyttö on jo kerran käytetyn pakkauksen, ei jätteen, käyttämistä uudelleen sellaisenaan. Tätä on esimerkiksi juomapullojen, muovi- ja pahvilaatikoiden, rullakoiden, tynnyrien ja puulavojen uudelleenkäyttö pakkaamiseen.

Uudelleenkäytön valmistelu

Uudelleenkäytön valmistelu lasketaan mukaan kierrätykseen. Tätä on esimerkiksi FIN- ja EUR-lavojen valmistelu eli niiden korjaaminen niin, että lavoja voi käyttää uudelleen.